

Motion till riksdagen

1988/89:Ju623

av Lars Werner m.fl. (vpk)

Kvinnovåldet

Ett strukturellt våld mot kvinnor är inbyggt i vårt samhälle. Vi kan inte handla i kiosken eller livsmedelsaffären eller gå på vissa gator utan att uttryckligt påminnas om att kvinnor betraktas som handelsvara för män. Det strukturella kvinnovåldet är mest uppenbart i pornografin och prostitutionen. I princip är de företeelserna inte kriminaliserade utan utgör en del av vår accepterade samhällskultur.

Det individuella våldet, övergrepp på en enskild kvinna fördöms av samhället och är olagligt.

Våldsutövaren stämplas som avvikare eller klandras i lindrigare fall för bristande självkontroll.

Äldre rätt lade en stor del av skulden på kvinnan, en historisk tillbakablick i lagstiftningen är upplysande:

1864 Straffrättsligt skydd mot makes misshandel "aga".

1918 Reglementeringen av prostituerade avskaffas. Reglementeringen innebar medicinsk besiktning och poliskontroll bl.a.

1937 Straffbarhet för "offret" för incest avskaffas.

1962 Straffrättsligt skydd mot våldtäkt inom äktenskapet.

1982 Kvinnomisshandel – misshandel på enskild plats – faller under allmänt åtal.

1984 Möjligheterna att straffa sexualbrott ökar bl.a. vidgas våldtäktsbegreppet.

1985 Besöksförbud vid bl.a. hotande kvinnomisshandel. Rätt till eget ombud som målsägande i rättegång rörande vissa sexualbrott och i undantagsfall misshandel.

När mål med våld mot kvinnor behandlas förekommer dock fortfarande att den psykologiska skulden läggs på kvinnan. Uppfattningar som att "våld ingår som en del av parrelationen" eller att "den kvinnan tillhör en speciell, avvikande typ", som förklaring till att hon blivit utsatt för våld är tyvärr inte ovanliga. Den våldtagna kvinnan "ville nog egentligen" eller så aktade hon sig inte tillräckligt. Fortfarande tvingar manssamhällets myter offret att ta på sig skulden för övergreppet.

Ingen rättegång med påföljande domslut har så upprört kvinnor som den så kallade styckmordsrättegången. I skenet av den rättegången frågar sig många kvinnor: Har vi rättsskydd?

Rättssäkerheten för männen övertog i det här fallet uppenbart rättsskyddet för kvinnan. Under den rättegången blev det också uppenbart att kvinnors vittnesmål inte tilldömdes samma värde som människens.

Under rättegången framkom att en av de misstänkta brukade roa sig med att se sexualvåldsvideo. Att sambandet mellan det strukturella och det individuella våldet förtigs kan vi se som en del av kvinnoförtrycket i samhället. Kvinnor hotas båda av det individuella våldet och av det strukturella våld som det individuella våldet är en utlöpare av.

Vpk ställer följande förslag till ändringar i lagstiftningen, som klart visar att samhället tar ställning mot kvinnoförtryck i olika former och genom förändrad lagstiftning möjliggör kraftfulla åtgärder mot de våldsbrott som allt oftare och räre drabbar kvinnor:

- För att rensa upp i djungeln av pornografiska alster anser vi att det i brottsbalken kap. 16 § 8, även ska införas straff för den som offentligen uttrycker missaktning p.g.a. kön.
- För att få slut på prostitutionen kräver vi att "torskarna" kriminaliseras.
- För att göra vårt land fritt från videovåld kräver vi att man inför förhandsgranskning av alla videogram och videofilmer som sprids till allmänheten för privat bruk.
- För att omöjliggöra domslut som det i "styckmordsrättegången" kräver vi åtgärder för att domstolarnas kompetens skall förbättras så att kvinnors rättsskydd garanteras.

Hemställen

Mot bakgrund av det anförda hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär lagförslag till sådan ändring i brottsbalken kap. 16, § 8, så att även missaktning mot kön inkluderas.

2. att riksdagen hos regeringen begär lagförslag som kriminaliserar ett prostitutionsförhållande.

[att riksdagen hos regeringen begär lagförslag om att införa förhandsgranskning av alla videogram och videofilmer som sprids till allmänheten för privat bruk.¹]

3. att riksdagen hos regeringen begär åtgärder för att förbättra domstolsväsendets kompetens när det gäller problematiken i samband med kvinnovåldet i syfte att garantera kvinnors rättsskydd.

Stockholm den 22 januari 1989

Lars Werner (vpk)

Bertil Måbrink (vpk)

Lars-Ove Hagberg (vpk)

Margó Ingvardsson (vpk)

Berith Eriksson (vpk)

Bo Hammar (vpk)

Hans Petersson (vpk)

¹1988/89:K421